

חוק בנק ישראל, התש"ע-2010*

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בחוק זה –

"הבנק" – בנק ישראל;

"גוף פיננסי" – כל אחד מאלה:

(1) תאגיד בנקאי ותאגיד עזר;

(2) קופת גמל או חברה מנהלת כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005¹;

(3) מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981²;

(4) קרן להשקעות משותפות בנאמנות כהגדרתה בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994³;

(5) מנהל תיקים כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995⁴;

(6) חבר בורסה בהתאם לתקנון הבורסה כמשמעותו בסעיף 46 לחוק ניירות ערך;

(7) מסלקה כהגדרתה בסעיף 50א לחוק ניירות ערך;

(8) חברת הדואר;

(9) גוף אחר המספק שירותים פיננסיים, שקבע הנגיד, בצו, באישור הוועדה;

"הוועדה" – הוועדה המוניתרית כמשמעותה בסימן א' לפקד ד';

"הוועדה לאיתור מועמדים" – הוועדה לאיתור מועמדים שהוקמה לפי סעיף 33;

"הוועדה לבדיקת מינויים" – הוועדה שהוקמה לפי סעיף 18 לחוק החברות הממשלתיות, בשינויים כאמור בסעיף 60א(ב) לחוק החברות הממשלתיות;

"ועדת הביקורת" – ועדת הביקורת שמונתה לפי סעיף 23;

"חברת הדואר" – החברה, כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986⁵ (להלן – חוק הדואר), בנותנה את השירותים הכספיים כהגדרתם בחוק הדואר, מטעם החברה הבת כמשמעותה בסעיף 88א לחוק הדואר;

"חוק הביקורת הפנימית" – חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992⁶;

"חוק הבנקאות (רישוי)" – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981⁷;

* התקבל ככנסת ביום א' בניסן התש"ע (16 במרס 2010); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 485, מיום י"ט בשבט התש"ע (3 בפברואר 2010), עמ' 374.

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 308.

⁴ ס"ח התשנ"ה, עמ' 416.

⁵ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79.

⁶ ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט–1999⁸;
 "חוק החברות הממשלתיות" – חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה–1975⁹;
 "חוק מבקר המדינה" – חוק מבקר המדינה, התשי"ח–1958 [נוסח משולב]¹⁰;
 "חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968¹¹;
 "חוקי הבנקאות" – חוק הבנקאות (רישוי), פקודת הבנקאות, 1941¹², וחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹³;
 "המדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
 "המועצה" – המועצה המינהלית כמשמעותה בסימן ב' לפקדון;
 "מטבע" – כאמור בסעיף 1 לחוק מטבע השקל החדש, התשמ"ה–1985¹⁴;
 "מטבע חוץ" – שטרי כסף או מעות שהם הילך חוקי במדינת חוץ ואינם הילך חוקי בישראל;
 "המשנה לנגיד" – המשנה לנגיד שמונה לפי סעיף 8;
 "הנגיד" – נגיד הבנק שמונה לפי סעיף 6;
 "רשות ניירות ערך" – כמשמעותה בסעיף 2 לחוק ניירות ערך;
 "רשות פיקוח" – כל אחד מאלה, לגבי הגופים הפיננסיים המפוקחים על ידו:
 (1) הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר;
 (2) רשות ניירות ערך;
 (3) שר התקשורת, לעניין חברת הדואר;
 "תאגיד בנקאי" ו"תאגיד עזר" – כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי).

פרק ב': בנק ישראל, מטרותיו, תפקידיו ועצמאותו

2. (א) בנק ישראל הוא תאגיד.
 (ב) לבנק יהיו ועדה מוניטרית, מועצה מינהלית ונגיד.
 (ג) מקום מושבו של הבנק יהיה בירושלים, והוא רשאי לפתוח סניפים ונציגויות בכל מקום אחר.
3. (א) מטרותיו של הבנק הן:
 - (1) לשמור על יציבות מחירים, וזאת כמטרה מרכזית;
 - (2) לתמוך במטרות אחרות של המדיניות הכלכלית של הממשלה, במיוחד צמיחה, תעסוקה וצמצום פערים חברתיים, בתנאי שלדעת הוועדה לא תהיה בכך פגיעה בהשגת יציבות המחירים לאורך זמן; לעניין זה, "יציבות מחירים לאורך זמן" – מצב שבו צופה הוועדה, על בסיס המדיניות המוניטרית שקבעה, ששיעור האינפלציה יהיה בתחום יציבות המחירים שנקבע כאמור בסעיף קטן (ב), בתוך תקופה שלא תעלה על שנתיים;

בנק ישראל,
 האורגנים שלו
 ומקום מושבו

מטרותיו של הבנק

⁸ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

⁹ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

¹⁰ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

¹¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

¹² ע"ר 1941, תוס' 1, עמ' (ע) 69, (א) 85.

¹³ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

¹⁴ ס"ח התשמ"ה, עמ' 216.

- (3) לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה.
- (ב) הממשלה, בהתייעצות עם הנגיד, תקבע את תחום יציבות המחירים לעניין סעיף קטן (א)(1).
4. תפקידיו של הבנק הם:
- (1) לנהל את המדיניות המוניטרית;
 - (2) להחזיק את יתרות מטבע החוץ של המדינה ולנהלן;
 - (3) לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל;
 - (4) לשמש בנקאי של הממשלה;
 - (5) להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק, במטרה להבטיח את יעילותן ויציבותן, לרבות בהתאם לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008¹⁵;
 - (6) להנפיק מטבע, להסדיר את מערכת המזומנים במשק ולכוונה;
 - (7) לקיים את הפיקוח וההסדרה של מערכת הבנקאות על פי סמכויותיו לפי חוקי הבנקאות ולפי כל דין אחר.
5. הבנק יהיה עצמאי בבחירת פעולותיו ובהפעלת סמכויותיו לשם השגת מטרותיו ולמילוי תפקידיו.
- פרק ג': הנגיד והמשנה לנגיד**
6. הנגיד ימונה בידי נשיא המדינה לפי המלצת הממשלה.
7. (א) הנגיד ינהל את הבנק ויכהן גם כיושב ראש הוועדה וכחבר המועצה.
- (ב) הנגיד ישמש יועץ לממשלה בעניינים כלכליים, לרבות לעניין צמצום פערים חברתיים וצמצום אי-שוויון בחלוקת ההכנסות בחברה.
8. (א) הממשלה תמנה, לפי המלצת הנגיד, משנה לנגיד.
- (ב) הנגיד יקבע את תפקידיו של המשנה לנגיד.
- (ג) המשנה לנגיד יהיה חבר בוועדה ובמועצה.
9. נבצר מהנגיד למלא את תפקידיו או חדל הנגיד לכהן בתפקידו, ימלא המשנה לנגיד את מקומו של הנגיד ויהיה מוסמך להשתמש בסמכויותיו, כל עוד נמשכת הנבצרות או לא מונה נגיד חדש, לפי העניין.
10. (א) הנגיד ימונה לתקופה של חמש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת אחת בלבד.
- (ב) המשנה לנגיד ימונה לתקופה של חמש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת אחת בלבד; על אף האמור, בתום שנה מכניסתו לתפקיד של נגיד חדש, תיפסק כהונתו של המשנה לנגיד אם לא הסתיימה במועד מוקדם יותר, ואולם הממשלה רשאית להחליט, לפי המלצת הנגיד, שהמשנה לנגיד ימשיך לכהן עד סוף תקופת הכהונה שלה מונה.
11. (א) בכל תקופת כהונתם לא יהיו הנגיד והמשנה לנגיד חבר הכנסת או חבר מועצה של רשות מקומית, ולא ייכללו ברשימת מועמדים בבחירות לכנסת או למועצה של רשות מקומית.
- (ב) בכל תקופת כהונתם לא יהיו הנגיד והמשנה לנגיד רשאים –

¹⁵ ס"ח התשס"ח, עמ' 184.

(1) להיות חברים בהנהלה של חבר בני אדם המנהל עסקים לשם השגת רווחים;

(2) להיות חברים בהנהלה של חבר בני אדם הפועל שלא למטרת רווח, אם יש בכך כדי ליצור ניגוד עניינים עם מילוי תפקידיהם לפי חוק זה;

(3) לשמש בכל משרה אחרת או לעסוק, במישרין או בעקיפין, בעסק או בעיסוק אחר;

(4) להיות בעלי מניות או בעלי זכות דומה בתאגיד בנקאי או בתאגיד אחר הכפוף לפיקוח או להסדרה של הבנק על פי חוקי הבנקאות;

(5) להחזיק ניירות ערך של תאגיד הרשום בישראל וכן להחזיק בישראל כספים וניירות ערך, שלא בהתאם לכללים שקבעה הממשלה למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים¹⁶, בשינויים המחויבים; ועדת הביקורת רשאית לאשר חריגה מכך, מטעמים שיירשמו.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאים הנגיד והמשנה לנגיד למלא כל אחד מהתפקידים המנויים להלן, ובלבד שאין במילוי התפקיד כדי לפגוע ביכולתם למלא את תפקידיהם לפי חוק זה או כדי לפגוע בעצמאות הבנק, במטרותיו ובתפקידיו:

(1) חבר ועדה שמינתה הממשלה או הכנסת, ולגבי המשנה לנגיד – נציג הבנק ברשות ניירות ערך;

(2) בעל תפקיד הוראה אקדמי;

(3) בהסכמת הממשלה, חבר בוועדה בין-לאומית ובמוסד בין-לאומי;

ובלבד שהתפקיד, למעט לפי פסקה (2), אינו כרוך בקבלת שכר או גמול כלשהו; לעניין תפקיד הוראה אקדמי בשכר יחולו הכללים החלים על עובדי מדינה בכירים לגבי עבודה פרטית, בשינויים המחויבים.

12. (א) הממשלה תקבע את השכר ואת תנאי השירות של הנגיד. שכר ותנאי שירות

(ב) שכר המשנה לנגיד יהיה בשיעור של 90 אחוזים משכר הנגיד, ותנאי שירותו ייקבעו בידי הממשלה.

13. (א) נשיא המדינה רשאי, לפי הצעת הממשלה, להפסיק את כהונתו של הנגיד, אם ראה שאין הוא ראוי להמשיך בכהונתו בשל אחד מאלה:

(1) עשה מעשה שאינו הולם את מעמדו כנגיד;

(2) פעל בניגוד לאמור בסעיף 11;

(3) נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו.

(ב) הצעת הממשלה לנשיא לפי סעיף קטן (א) תובא לידיעת ועדת הכספים של הכנסת עם הגשתה לנשיא.

14. הממשלה רשאית, לפי הצעת הנגיד או לאחר התייעצות עמו, להפסיק את כהונתו של המשנה לנגיד, אם ראתה שאין הוא ראוי להמשיך בכהונתו בשל אחד מאלה:

(1) לדעת הנגיד, אינו ממלא את תפקידו כראוי;

(2) עשה מעשה שאינו הולם את מעמדו כמשנה לנגיד;

(3) פעל בניגוד לאמור בסעיף 11;

(4) נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו.

¹⁶ ר"פ התשס"ג, עמ' 1136.

פרק ד': הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

סימן א': הוועדה המוניתרית

15. הוועדה המוניתרית ותפקידיה
- לבנק תהיה ועדה מוניתרית שתפקידיה הם אלה:
- (1) לקבוע את המדיניות להשגת מטרות הבנק, ובכלל זה את המדיניות המוניתרית;
 - (2) לעקוב אחר ביצועה של המדיניות שנקבעה, לבחון, מפעם לפעם, את ההתפתחויות המוניתריות והכלכליות ואת ההתקדמות להשגת יעדי המדיניות, ולדון בנושאים אחרים הקשורים לכך;
 - (3) להחליט על הפעולות לפי חוק זה שעל הבנק לנקוט כדי להשיג את מטרות הבנק; החלטת הוועדה על שיעור הריבית הנקבעת לצורכי המדיניות המוניתרית (להלן – שיעור הריבית), תהיה לתקופה נקובה, ובתום התקופה תחליט הוועדה אם לשנות את שיעור הריבית או להשאירו לתקופה נקובה נוספת; אין באמור בפסקה זו כדי לגרוע מסמכות הוועדה לשנות את שיעור הריבית גם בתוך התקופה שנקבעה בהחלטה קודמת;
 - (4) כל תפקיד אחר שהוטל עליה בחוק זה, לרבות בעניינים אלה: קבלת פיקדונות ומתן אשראי כאמור בסעיף 36(3) עד (5), מתן הוראות בדבר החזקת נכסים נוילים כאמור בסעיף 38, ניהול יתרות מטבע חוץ כאמור בסעיף 40, והתערבות במסחר בשוק מטבע החוץ כאמור בסעיף 53.
16. הרכב הוועדה
- (א) הוועדה תמנה שישה חברים, והם: הנגיד, שישמש יושב ראש הוועדה, המשנה לנגיד, עובד הבנק שמינה הנגיד ושלושה חברים מקרב הציבור; לא מכחן במועד כלשהו משנה לנגיד, ימנה הנגיד עובד נוסף של הבנק לחבר הוועדה עד לתחילת כהונתו של משנה לנגיד.
- (ב) כשיר להתמנות לחבר מקרב הציבור בוועדה תושב ישראל שמלאו לו 25 שנים לפחות ושמתקיים בו אחד מאלה:
- (1) הוא בעל תואר אקדמי שלישי בכלכלה או במינהל עסקים ובעל ניסיון של חמש שנים לפחות בתחום המוניתרי, הפיננסי או המקרו-כלכלי;
 - (2) הוא בעל תואר אקדמי שני בכלכלה או במינהל עסקים ובעל ניסיון של שמונה שנים לפחות בתחום המוניתרי, הפיננסי או המקרו-כלכלי;
 - (3) הוא בעל ידע, מומחיות וניסיון מקצועי מוכח של עשר שנים לפחות בתחום המוניתרי, הפיננסי או המקרו-כלכלי, ובלבד שלא ימונה יותר מחבר אחד לפי הוראות פסקה זו.
- (ג) חבר מקרב הציבור בוועדה ימונה בידי הממשלה, על פי המלצת הוועדה לאיתור מועמדים כאמור בסעיף 34 ולאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים כאמור בסעיף 35.
17. ניהול השקעות
- על חבר ועדה יחולו הכללים החלים על הנגיד ועל המשנה לנגיד לפי סעיף 11(ב)(5).
18. סדרי עבודת הוועדה
- (א) יושב ראש הוועדה יכנס את הוועדה שמונה פעמים בשנה לפחות; יושב ראש הוועדה יכנס ישיבה מיוחדת של הוועדה אם ביקשו זאת לפחות שני חברים, ובלבד שמספר הישיבות המיוחדות כאמור לא יעלה על 12 ישיבות בשנה.
- (ב) רוב חברי הוועדה, וביניהם הנגיד, ובהעדרו משיבת הוועדה ובהסכמתו – המשנה לנגיד, יהיה מניין חוקי בישיבותיה ובהחלטותיה.